

Тому важливою для подальшого дослідження є розробка та впровадження конкретних практичних рекомендацій стосовно конструктивної побудови організаційної поведінки для підвищення результативності діяльності корпорацій.

Література

1. *Hofstede G.* Culture's consequences: international differences in work-related values. — Beverly Hills, 1984.
2. *Sathe V.* Culture and related corporate realities. — Richard D. Irvin, Inc., 1985.P.
3. *Багрова І. В., Редіна Н. І., Власюк В. Є., Гетьман О. О.* Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: Підруч. для студ. вищ. навч. закл. екон. спец. — Д.: ДДФЕІ, 2006. — 585 с.
4. *Базаров Т. Ю.* Психологические грани изменяющейся организации. — М.: Аспект Пресс, 2007. — 278 с.
5. *Євтушевський В. А., Бутенко Н. В., Ковальська К. В.* Стратегія корпоративного управління / Монографія. — К.: Знання, 2007.
6. *Парсонс Т.* Система координат действия и общая теория систем действия: культура, личность и место социальных систем //Американская социологическая мысль. — М., 1996. — С. 462—478.
7. *Питерс І, Уотермен Р.* В поисках эффективности управления. — М.: Прогресс, 1986.
8. *Сулл Д. Н.* Почему хорошие компании терпят неудачу и как выдающиеся менеджеры их возрождают. — М.: Альпина бизнес букс, 2004.

Статтю подано до редакції 08.09.09 р

УДК 339.5

О. О. Євдоченко,
канд. екон. наук,
доцент кафедри міжнародної торгівлі
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»

СУЧАСНА РЕГІОНАЛЬНО-ГАЛУЗЕВА КОМПОЗИЦІЯ СВІТОВОГО РИНКУ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Стаття присвячена сучасним особливостям розвитку міжнародної торгівлі та аналізу динаміки її основних показників. Виділено та

охарактеризовано найконкурентніші сектори на світовому ринку товарів і послуг, проаналізовано сучасні рейтингові позиції провідних експортерів та імпортерів, а також значну увагу приділено сучасним тенденціям розвитку світового ринку послуг.

Ключові слова: світовий ринок товарів та послуг, міжнародна торгівля, товарна і географічна структура світового експорту та імпорту, провідні експортери та імпортери.

В статье раскрываются современные особенности развития международной торговли, анализируется динамика ее основных показателей. Дана характеристика наиболее конкурентных секторов на мировом рынке товаров и услуг, проанализированы современные рейтинговые позиции экспортеров и импортеров, а также внимание уделено современным тенденциям развития мирового рынка услуг.

Ключевые слова: мировой рынок товаров и услуг, международная торговля, товарная и географическая структура мирового экспорта и импорта, ведущие экспортеры и импортеры.

The article is dedicated to the modern problems of the international trade development and to the analysis of its main indexes. The most competitive sectors of world merchandise and services markets are characterized, and the world exporter's and importer's ranks are analyzed. The modern tendencies of world services markets are described.

Key words: World merchandise and services markets, international trade, regional structure of world export and import, structure of world export and import by product, leading exporters and importers.

Протягом багатьох десятиріч міжнародна торгівля залишається основною і однією з найбільш динамічних форм міжнародних економічних відносин. За 1991—2008 рр. обсяги світового експорту збільшилися більш ніж у 5,5 разу і досягли рівня 19,5 трлн дол. Хоча у 2008 році номінальні обсяги світової торгівлі зросли на 13 %, реальні — лише на 2 %, що пов'язано з початком глобальної фінансової кризи, а у 2009—2010 рр. економісти передбачають спад обсягів міжнародної торгівлі на 9 %. Якщо прогнози реалізуються, це буде найбільший спад міжнародної торгівлі з часів Другої світової війни. При цьому падіння для розвинутих країн передбачається на рівні 10 % експорту, в той час як для країн, що розвиваються, — на рівні 2—3 % у зв'язку з меншою їх залежністю від зовнішньої торгівлі. Однак ситуація може погіршитися внаслідок застосування країнами протекціоністських за-

ходів, що також поставить під реальну загрозу розпочаті в 2001 році в СОТ багатосторонні переговори Доського Раунду щодо подальшої лібералізації світової торгівлі.

Структурно світовий ринок товарів і послуг на 80 % складається з торгівлі товарами та на 20 % — з обміну послугами. З часу укладення Генеральної угоди з тарифів та торгівлі обсяги світового товарного експорту збільшились у 230 раз, при цьому кожне десятиріччя відбувалось мінімум подвоєння цього показника, а у період 1963—1983 рр. — більш, ніж потроєння (табл. 1).

Таблиця 1

**ДИНАМІКА РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ
СВІТОВОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ (1948—2007 рр.)¹**

Регіони/ країни	Роки							
	1948	1953	1963	1973	1983	1993	2003	2007
Весь світ (млрд дол.)	59	84	157	579	1838	3675	7375	13619
Весь світ, %	100	100	100	100	100	100	100	100
Північна Америка, в т.ч. США	28,1	24,8	19,9	17,3	16,8	18,0	15,8	13,6
	21,7	18,8	14,9	12,3	11,2	12,6	9,8	8,5
Південна та Центральна Америка	11,3	9,7	6,4	4,3	4,4	3,0	3,0	3,7
Європа, в т.ч. ЄС	35,1	39,4	47,8	50,9	43,5	45,4	45,9	42,4
	—	—	27,5	38,6	38,6	38,6	42,7	39,1
Країни СНД СРСР (бувший)	—	—	—	—	—	1,5	2,6	3,7
	2,2	3,5	4,6	3,7	5,0	—	—	—
Африка	7,3	6,5	5,7	4,8	4,5	2,5	2,4	3,1
Близький Схід	2,0	2,7	3,2	4,1	6,8	3,5	4,1	5,6
Азія, у т.ч. Китай Японія	14,0	13,4	12,5	14,9	19,1	26,1	26,2	27,7
	0,9	1,2	1,3	1,0	1,2	2,5	5,9	8,9
	0,4	1,5	3,5	6,4	8,0	9,9	6,4	5,2
Країни-члени ГАТТ / СОТ	62,8	69,6	75,0	84,1	78,4	89,4	94,3	94,1

¹ Складено за даними International Trade Statistics 110 2008 (WTO) [1].

Як свідчать дані таблиці, за цей період відбулись також значні зрушення у регіональній структурі світових експортних потоків. Так, якщо на початку 50-х років США були беззаперечним лідером з часткою світового експорту майже 20 %, що дорівнювало сумарному експорту Азії та Африки, то на сьогодні питома вага країни впала до 8,5 %, що навіть менше ніж у КНР — 8,9 %.

На сучасному світовому товарному ринку чітко виділяються два типи регіонів: з часткою у міжнародній торгівлі, що зростає, та з такою, що зменшується. До першої групи належать: Європа — регіон—лідер у світовій торгівлі (42,2 %); Близький Схід — збільшення частки на світовому ринку з 2 до майже 6 %; Азія — подвоєння частки світового ринку за 60 років з 14 до 28 % (майже третина пропозиції).

Північна, Південна та Центральна Америка, а також країни Африки характеризуються зниженням питомої ваги регіонального експорту у загальносвітовому. Особливо динамічно цей процес відбувається у Північній та Південній Америці. Так, якщо після II світової війни ці регіони поставляли на світовий ринок майже 40 % товарів, то зараз — лише 17—18 %.

Позитивною динамікою характеризується натомість експорт із країн СНД: за період з 1993—2007 рр. частка світового товарного ринку цих країн збільшилась з 1,5 % до 3,7 %. Натомість за цим критерієм розвитку зовнішньої торгівлі країни СНД на сьогодні випереджають країни Африки, а також Південної та Центральної Америки.

Небувалій в економічній історії динамізації міжнародної торгівлі сприяло становлення та розвиток глобальної торгової системи — спочатку на засадах ГАТТ, а з 1995 р. у межах Світової організації торгівлі. При цьому питома вага країн-членів ГАТТ/СОТ у світовому експорті збільшилась з 62,8 % до 94,1 % [1].

Структура регіональних ринків товарів за критерієм географічного походження імпорту є досить неоднорідною, однак має кілька спільних рис та особливостей (табл. 2).

Першою такою особливістю є значні обсяги внутрішньорегіональної торгівлі: в Європі — 71,2 %, тобто попит на європейському ринку на понад 70 % задовольняється експортом із країн Європи; в Азії — 57,4 %; у Північній Америці — 37,8 %; в інших регіонах — від 10 до 27 %. Другою особливістю є потужна присутність європейських та азійських експортерів товарів на всіх регіональних ринках, причому з часткою ринку від 18 % до 48 %. Що стосується європейських товарів, то вони становлять майже половину імпорту в країнах СНД та Африки.

Таблиця 2

**СТРУКТУРА РЕГІОНАЛЬНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ СВІТУ
ЗА ГЕОГРАФІЧНИМ ПОХОДЖЕННЯМ ІМПОРТОВАНИХ ТОВАРІВ, %¹**

Регіон походження	Світ	Північна Америка	Південна та Центральна Америка	Європа	СНД	Африка	Середній Схід	Азія
Світ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
Північна Америка	13,6	37,8	29,0	5,5	3,1	7,7	10,4	10,7
Південна та Центральна Америка	3,7	6,0	27,1	1,8	1,6	3,9	1,9	2,4
Європа	42,4	18,2	17,8	71,2	47,7	41,6	31,7	13,2
СНД	3,7	0,9	1,4	4,8	26,0	1,9	3,4	1,8
Африка	3,1	3,7	3,2	2,8	0,2	11,4	2,2	2,5
Середній Схід	5,6	3,3	1,0	1,8	1,2	7,8	19,3	12,1
Азія	27,9	30,1	20,5	12,0	20,1	25,7	31,2	57,4

В якості третьої особливості слід назвати рівномірну присутність країн Азії (в основному Китаю, Японії та Південної Кореї) на всіх регіональних ринках: Північна Америка — 30,1 % ринку; Близький Схід — 31,2 %, Африка — 25,7 %, Північна Америка та країни СНД — понад 20 %.

Протягом останнього десятиріччя лідерами світової торгівлі є Сполучені Штати Америки, Німеччина, Японія, Франція та Великобританія. На сьогодні їх частка у світовому експорті становить 31,2 %, а в імпорті — 34,7 %. Найбільшими експортерами товарів у 2008 році були Німеччина — 9,1 % світового товарного експорту, Китай — 8,9 % та США — 8,1 % (табл. 3).

¹ За даними International Trade Statistics 2008 [1].

Таблиця 3

ПРОВІДНІ ЕКСПОРТЕРИ ТА ІМПОРТЕРИ ТОВАРІВ В СВІТІ, 2008 р.

Місце країни	Експортери	Обсяг, млрд дол. США	Частка, %	Річні зміни %	Місце країни	Імпортери	Обсяг, млрд дол. США	Частка, %	Річні зміни %
1	Німеччина	1465	9,1	20	1	США	2166	13,2	7
2	Китай	1428	8,9	26	2	Німеччина	1206	7,5	14
3	США	1301	8,1	12	3	Китай	1133	7,0	19
4	Японія	782	4,8	10	4	Японія	762	4,7	22
5	Нідерланди	634	3,9	12	5	Франція	708	4,4	14
6	Франція	609	3,8	19	6	Великобританія	632	3,9	1
7	Італія	540	3,3	18	7	Нідерланди	574	3,6	16
8	Бельгія	477	3,0	-2	8	Італія	556	3,4	10
9	РФ	472	2,9	17	9	Бельгія	470	2,9	14
10	Великобританія	458	2,8	8	10	Корея	435	2,7	22
Разом 10 країн		8166	50,6	-	Разом 10 країн		8642	53,4	-
49	Україна* (2007)	49,2	0,4	28	42	Україна* (2007)	60,7	0,4	35
Світовий експорт товарів		16127,0	100,0	15	Світовий імпорфт товарів		16415,0	100,0	15

Джерело: www.wto.org — офіційні дані Світової організації торгівлі [1]

Серед країн, що розвиваються, основними експортерами є Китай (8,9 %), Корея (2,6 %) та Сінгапур (2,1 %). Лідерами експорту серед країн Східної та Центральної Європи є: Росія (у 2008 році увійшла в десятку найбільших країн-експортерів товарів), Польща — 1,0 %, Чехія — 0,9 %, які входять також до складу 30 найбільших експортерів світу. Провідними імпортерами товарів у 2008 році були: США — 13,2 % світового імпорту, Німеччина — 7,5 % та Китай — 7,0 %. Серед країн, що розвиваються, слід назвати Китай, Корею, Мексику — 2,0 %, Сінгапур — 1,9 % та Індію — 1,8 %. Країни Центральної та Східної Європи в цьому списку також представлені Росією (1,8 %), Польщею (1,2 %) та Чехією (0,9 %). Разом питома вага 30 провідних торговельних партнерів становить 81,4 % світового товарного експорту та 81,7 % товарного імпорту.

У товарній структурі світового експорту чітко виділяються три основні групи товарів: 1) с/г продукція і сировина, 2) паливо та продукція видобувної промисловості та 3) промислові товари. При цьому питома вага першої та третьої груп мають виражену тенденцію до зменшення, натомість частка другої групи суттєво зростає — з 13,3 % у 2001 р. до 19,5 % у 2007 р. (табл. 4).

Таблиця 4

ДИНАМІКА ТОВАРНОЇ СТРУКТУРИ СВІТОВОГО ЕКСПОРТУ, %¹¹

Групи товарів	Роки				
	2001	2003	2005	2006	2007
Усі товари	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
С/г продукція і сировина	9,1	9,2	8,3	8,0	8,5
Паливо та продукція видобувної галузі	13,3	13,1	17,6	19,3	19,5
Промислові товари	74,8	74,5	71,6	70,1	69,8
залізо та сталь	2,2	2,5	3,1	3,2	3,5

¹¹ Розраховано за даними Світової організації торгівлі: www.wto.org (Annual world trade report 2002, 2004, 2006, 2007, 2008) [1]

Закінчення табл. 4

Групи товарів	Роки				
	2001	2003	2005	2006	2007
хімічні продукти	9,9	10,9	10,8	10,6	10,9
напівфабрикати	7,2	7,2	6,9	6,7	6,6
автомобілі	9,4	9,9	12,7	12,4	8,7
офісне і телекомунікаційне обладнання	13,8	12,8	12,5	12,3	11,1
інші машини і обладнання	17,7	17,0	12,5	12,3	12,1
текстиль	2,5	2,3	2,0	1,9	1,7
одяг	3,3	3,1	2,7	2,6	2,5
інші споживчі товари	8,8	8,8	8,3	8,0	8,0
Товари, що не підлягають класифікації	2,8	3,1	2,5	2,6	2,2

Аналізуючи товарну структуру світового експорту сільгосп-продукції, сировини і палива, слід зазначити, що в 60—70-ті роки питома вага продовольства в світовому експорті становила приблизно 20 %, на сьогодні вона скоротилась до 5,5 %, а сільгосп-сировини — з 10 до 3 %. При цьому, питома вага мінеральної сировини та палива залишається майже незмінною — на рівні 15—20 %. У результаті високої експортності частка мінеральної сировини в світовому товарному експорті складає 19 %, з яких половина поставок припадає на паливо, передусім нафту та нафтопродукти.

Регіональна структура світового сільськогосподарського експорту є дуже нерівномірною — три регіони забезпечують 93,4 % поставок продукції сільського господарства в інші країни, а саме: Західна Європа (44,2 %), Північна Америка (20,8 %) та Азія (18,3 %). Крім того, Західна Європа та Азія виступають і потужними імпортерами сільськогосподарської продукції, причому обсяги імпорту значно перевищують обсяги експортних поставок.

У п'ятірку найбільших експортерів продукції сільського господарства входять: Європейський Союз, США, Канада, Бразилія та Китай. Їх частка в світовому експорті цієї продукції становить 65,4 %, а разом з іншими десятима лідерами — 83,5 %.

У світовій торгівлі продовольством та с/г сировиною провідну роль відіграють розвинуті країни: виробляючи 50 % с/г продукції, вони забезпечують 72 % світового експорту та 69 % імпорту продовольства (без врахування риби). Серед країн світу найбільшим експортером продовольства є США (14 % світового експорту), Франція — близько 7 %, Нідерланди — 6 %, Німеччина — близько 6 % та Канада — 5 %. Найбільшим імпортером є Японія, частка імпорту якої складає більше 8 %, а також Німеччина, Великобританія, Франція, Італія. У товарній структурі світової торгівлі продовольством і с/г продукцією переважають фрукти та овочі, зерно і продукти його переробки, риба та морепродукти, м'ясні і молочні вироби, масло, наслідки, тропічні товари та цукор тощо [2].

У структурі світового ринку промислових товарів тільки дві крупні товарні позиції, такі як «хімічні продукти» та «залізо і сталь», демонструють зростання за 2001—2007 рр., решта — падіння. Це стосується напівфабрикатів, автомобілів, офісного та телекомунікаційного обладнання, текстилю та одягу.

Найбільш конкурентним на світовому ринку товарів є сектор торгівлі машинно-технічною продукцією. На сьогодні 80 % світового експорту та понад 60 % світового імпорту продукції машинобудування зосереджено в десяти індустріально розвинених країнах, при цьому 50 % світового експорту припадає на Японію, Німеччину та США. Лідерами імпорту машин, обладнання та транспортних засобів є Сполучені Штати Америки, Німеччина та Великобританія — понад 35 % світових закупівель тощо [2; 3].

Під впливом процесів лібералізації, інтеграції та глобалізації у сучасному світовому господарстві, відбувається активний розвиток сфери послуг у більшості країн світу. Як показує практика, вона є однією з найважливіших і швидкозростаючих складових світової економіки. Так, у розвинених країнах світу частка сфери послуг у структурі ВВП перевищує 70 %, у ній зайнято приблизно 65 % працездатного населення планети (у США — до 75 %). За оцінками фахівців, міжнародна торгівля послугами подвоюється кожні 7—8 років, порівняно з 15 роками, необхідними для аналогічного збільшення обсягу експорту товарів. У 2008 р. експорт послуг досяг позначки у 3,7 трлн дол. США.

На сьогодні світовий ринок послуг як галузевий товарний ринок поки що не являє собою органічної системи, він тільки розвивається в напрямі цілісності, перебуває у фазі становлення. Про це свідчать такі процеси і явища, як значні відмінності в тарифах на однакові види послуг, відсутність універсальних інструментів і принципів, а також єдиної загальноприйнятої класифікації послуг, як це існує по товарній торгівлі (Гармонізована система опису та кодування товарів).

На сьогодні сфера послуг набуває розвитку у всіх регіонах світу. Це відноситься як до країн, що розвиваються, так і до найменш розвинених країн, причому це стосується як експорту, так і імпорту. В міжнародній торгівлі послугами важливу роль відіграють країни Тріади, що підтверджується даними міжнародної статистики: частка Західної Європи, Азії та Північної Америки перевищує 85 %. Європа є провідним регіоном у світовій торгівлі послугами, на який припадає майже 50 % світового експорту та імпорту послуг. Друге та третє місця відповідно посідають такі регіони, як Азія та Північна Америка. Частка ж інших регіонів становить близько 10 %. Регіонами, що продемонстрували зростання в міжнародній торгівлі послугами в 2000–2008 роках, є країни Європи, Азії, СНД та Африки. Водночас, країни Центральної та Південної Америки втрачають свої позиції на світових ринках послуг, як в експорті, так і в імпорті (табл. 5).

На десятку країн світу припадає 52,2 % обсягів світового експорту та 50,1 % імпорту комерційних послуг. Основні позиції в рейтингу посідають високорозвинуті країни світу (насамперед, США, Велика Британія, Німеччина, Японія, Франція), але в десятці представлено і країни, що розвиваються, — Китай та Індію. Частка та роль цих країн в експорті послуг на міжнародні ринки щорічно зростає. Так, за даними СОТ при середньосвітових темпах щорічного зростання експорту комерційних послуг 12,5 %, Китай та Індія продемонстрували зростання у 28 % та 23 % відповідно.

Спеціалізація країни на тому чи іншому виді послуг безпосередньо пов'язана з рівнем її економічного розвитку. У високорозвинених країнах частка послуг збільшується внаслідок зростання продуктивності праці і скорочення зайнятості в промисловості, сільському господарстві, будівництві, а також за рахунок пропозиції нових послуг. Для цих країн притаманним є експорт фінансових, інформаційних і ділових послуг.

Для країн, що розвиваються, основними видами експорту послуг є транспортні, туристичні та фінансові (офшорні).

Таблиця 5

**ДИНАМІКА ГЕОГРАФІЧНОЇ ТА ВИДОВОЇ СТРУКТУРИ
СВІТОВОГО ЕКСПОРТУ КОМЕРЦІЙНИХ ПОСЛУГ**

Експорт										
	Транспортні послуги				Подорожі				Інші комерційні послуги	
	Обсяг, млрд дол. США	Частка, %		Обсяг, млрд дол. США	Частка, %		Обсяг, млрд дол. США	Частка, %		
		2000	2007		2000	2007		2000	2007	
Світ	750	100,0	100,0	855	100,0	100,0	1685	100,0	100,0	
Північна Америка	91	17,1	12,1	147	24,7	17,2	297	23,5	17,7	
Південна і Центральна Америка	21	2,9	2,8	38	4,9	4,5	33	2,0	2,0	
Європа	372	47,8	49,6	414	46,0	48,3	918	50,1	54,5	
ЄС (27)	337	42,5	45	366	41,8	42,7	846	45,1	50,2	
СНД	25	2,5	3,3	17	1,0	2,0	24	0,6	1,4	
Африка	23	2,2	3,0	37	3,1	4,4	18	1,4	1,1	
Близький Схід	18	2,1	2,4	25	2,8	2,9	34	2,0	2,0	
Азія	201	25,4	26,8	178	17,5	20,7	361	20,4	21,4	

Джерело: розраховано за даними Світової організації торгівлі: www.wto.org (Annual world trade report 2001, 2008)

Їх сукупна питома вага не перевищує 6 % при чітко вираженій переважачій частці країн Азії. Крупними експортерами послуг з групи країн, що розвиваються, є Китай, Індія, Сінгапур, Республіка Корея, Мексика. Країни Центральної, Східної Європи та СНД володіють значним потенціалом розвитку сектору послуг, передусім, туризму, сухопутного транспорту, судноплавства та ін., але його реалізації заважають недостатня матеріально-технічна база та обмежені фінансові ресурси [2].

У видовій структурі міжнародної торгівлі послугами на сьогодні виділяють основні групи: транспортні, туристичні та інші комерційні послуги. У 2008 році видова структура експорту комерційних послуг була наступною: частка транспортних і туристичних послуг відповідно складала 23,5 і 25,3 %, інші комерційні послуги становили 51,2 %. За останні два десятиріччя чітко прослідковується тенденція до зростання в загальній структурі частки інших комерційних послуг — з 37,5 % у 1990 році до 51,2 % у 2008 році: це відбулось за рахунок збільшення частки торгівлі діловими послугами, у тому числі управлінськими, професійними, банківськими, страховими та аудиторськими, що разом сягають чверті всієї торгівлі послугами. Зростає також сектор інформаційно-телекомунікаційних послуг та електронної торгівлі. В свою чергу, телекомунікаційні послуги, що передусім надаються на основі цифрового зв'язку, значним чином впливають на інтенсифікацію всього світового товарообігу.

Інша тенденція свідчить про поступове зниження ваги туристичних послуг: якщо в 1990 році на них припадала третина всієї торгівлі послугами, то в 2000 — 32 %, а в 2008 — 25,3 %. Транспортні послуги займають найменшу частку, проте в 2000—2008 рр. ця сфера показала стабільну динаміку, що пояснюється підвищенням обсягів транспортування вантажів та пасажирів через активнішу інтеграцію у світову економіку країн, що динамічно розвиваються, насамперед Китаю та Індії [2; 3].

Таким чином, з огляду на проведений аналіз сучасного стану розвитку світової торгівлі товарами та послугами, слід виділити наступні її особливості: 1) на сучасному світовому товарному ринку чітко виділяються два типи регіонів: з часткою у міжнародній торгівлі, що зростає (Європа, Близький Схід, Азія) та з такою, що зменшується (Північна, Південна та Центральна Америка); 2) значні обсяги внутрішньорегіональної торгівлі та потужна присутність європейських та азійських експортерів товарів на всіх регіональних ринках; 3) у товарній структурі світового экс-

порту чітко виділяються три основні групи товарів: сільськогосподарська продукція і сировина, паливо та продукція видобувної промисловості та промислові товари. При цьому питома вага першої та третьої груп мають виражену тенденцію до зменшення, натомість частка другої групи суттєво зростає; 4) відбувається активний розвиток сфери послуг у більшості країн світу. Так, у розвинених країнах світу частка сфери послуг у структурі ВВП перевищує 70 %; 5) спеціалізація країни на тому чи іншому виді послуг безпосередньо пов'язана з рівнем її економічного розвитку тощо.

Література

1. Офіційний сайт Світової організації торгівлі — World trade report: 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005. — Доступ до ресурсу — www.wto.org.
2. *Вавилова Е. В.* Международная торговля: Учеб. пособие / Е. В. Вавилова, Л.П. Бородулина. — М.: Гардарики, 2006. — 287 с.
3. *Фомичев В.И.* Международная торговля: Учебник; 2-е изд., перераб. и доп. — М.: ИНФРА-М, 2001. — 446 с.
4. Міжнародна торгівля: Навчальний посібник / Румянцев А. П., Башинська А. І., Корнілова І. М., Коваленко Ю. В. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 376 с.
5. *Циганкова Т. М.* Міжнародна торгівля: Навч. посібник / Циганкова Т. М., Петрашко Л. П., Кальченко Т. В. — К.: КНЕУ, 2001. — 488 с.
6. UNCTAD 2006-07 / United Nations Publication / Symbol: TD/STAT.31 / Sales no.: E/F.07.II.D.2 / Date of publication: 01/07/07 / ISBN: 978-92-1-012063-0 / ISSN: 0251-9461 / No. Of pages: 514

Статтю подано до редакції 08.09.09 р.

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ

УДК 338.27+338.47

С. В. Войтко,

канд. екон. наук, доцент

Т. Є. Анкудович,

канд. техн. наук

Л. В. Афанасьєва,

науковий співробітник,

Національний технічний університет України «КПІ»

МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО МОДЕЛЮВАННЯ ДИНАМІКИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОЇ ТА ТРАНСПОРТНОЇ ГАЛУЗЕЙ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Розглянуто питання визначення та аналізу варіантних можливостей розвитку інформаційно-комунікаційної та транспортної галузей за допомогою економіко-математичної моделі, яка базується на визначенні щільності взаємозв'язків і значень показників кореляції між факторами впливу та результатами діяльності підприємств інформаційно-комунікаційної і транспортної галузей. Розрахунки проведені на базі інформаційних показників Державного комітету статистики України за 2000–2009 роки.

Ключові слова: моделювання, індекси, кореляційний аналіз, прогнозування, інформаційно-комунікаційна галузь, транспорт, сталий розвиток.

Рассмотрено вопросы определения и анализа вариантных возможностей развития информационно-коммуникационной и транспортной отраслей с помощью экономико-математических модели, которая базируется на определении плотности взаимосвязей и значений показателей корреляции между факторами влияния и результатами деятельности предприятий информационно-коммуникационной и транспортной отраслей. Расчеты проведены на базе информационных показателей Государственного комитета статистики Украины за 2000–2009 годы.

Ключевые слова: моделирование, индексы, корреляционный анализ, прогнозирование, информационно-коммуникативная область, транспорт, устойчивое развитие

Was considered the item of finding and analysing the alternate capacity of evolution of the information-communication and transport industries with an economical-mathematical model, based on the definition of relation solidity and correlation index definitions between influencing factors and the activity results of companies in the information-communication and transport industries. Calculations based on the National state committee of Ukraine information per 2000–2009 years.